

Q.P. Code :23109

[Time: 2:30 Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Draw neat diagrams wherever necessary.

- Q.1 Attempt any two of the following:- 15
- A) What is economic development? Distinguish between economic growth and economic development.
 - B) Write an explanatory note on 'Millennium Development Goals' (MDGs)
 - C) What is Human Development Index? Explain how it is measured?
- Q.2 Attempt any two of the following :- 15
- A) Write a note on Rostow's Stages of Growth.
 - B) Explain Harrod's growth model.
 - C) Explain Lewis model of economic growth.
- Q.3 Attempt any two of the following :- 15
- A) Explain various aspects of rural-urban divide.
 - B) What are the characteristics of rural credit markets?
 - C) Discuss the role of infrastructure in economic development.
- Q.4 Attempt any two of the following:- 15
- A) Explain the concepts of Head Count Index and Poverty Gap Indices.
 - B) Explain the Lorenz Curve and Gini Coefficient as measures of income inequality.
 - C) Write a note on effects of inequality on economic development.

Q.5 Write Short Notes on (Any Three):-

- A) Sen's views on development
- B) Big Push Theory
- C) Critical Minimum Effort Thesis
- D) Microfinance
- E) Kuznet's inverted 'U' hypothesis.

Q.P. Code :23109

[Time: 2:30 Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना :
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 - २) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - ३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

- प्र १ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:- १५
- अ) आर्थिक विकास म्हणजे काय? आर्थिक वृद्धी आणि आर्थिक विकास यांमधील फरक स्पष्ट करा.
- ब) सहस्रकीय विकास ध्येयांवर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.
- क) मानवी विकास निर्देशांक म्हणजे काय? त्याचे मोजमाप कसे होते ते स्पष्ट करा.
- प्र २ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:- १५
- अ) रोस्टोच्या वृद्धी अवस्थांवर टीप लिहा.
- ब) हॅरोडचे वृद्धी प्रतिमान स्पष्ट करा.
- क) लेविस यांचे आर्थिक विकास प्रतिमान विशद करा.
- प्र ३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:- १५
- अ) ग्रामीण- शहरी विभाजनाचे विविध दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- ब) ग्रामीण पतबाजाराची वैशिष्ट्ये कोणती ?
- क) पायाभूत संरचनेच्या आर्थिक विकासातील भूमिकेवर चर्चा करा.

प्र ४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:-

१५

- अ) शिरगणती निर्देशक आणि दारिद्र्य दरी निर्देशक या संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) उत्पन्न विषमता मोजमापाच्या लॉरेन्झ वक्र आणि गिनी सहगुणक या पद्धती विशद करा.
- क) आर्थिक विकासावरील विषमतेच्या परिणामांवर टीप लिहा.

प्र ५ थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन):-

१५

- अ) सेनचा विकास दृष्टिकोन
- ब) जोराचा धक्का सिद्धांत
- क) किमान आवश्यक प्रयत्न सिद्धांत
- ड) सूक्ष्मवित्त
- इ) कुझनेटचा उलटा यु (U)सिद्धांत
